

[Justitsministeren.]

underhånden oplyst, at salærrets størrelse ikke under hidtidige sager har skabt problemer med hensyn til klagerens mulighed for at skaffe sig tilstrækkelig kvalificeret juridisk bistand, og at intet medlemsland kommissionen bekendt har suppleret kommissionens retshjælp med betaling af yderligere salær til klagerens advokat.

Da spørgsmålet om fri proces ved Europarådets organer principielt vil afhænge af dettes regler, og da disse regler ikke i princippet adskiller sig væsentligt fra retsplejeloovens regler om, hvad der dækkes af fri proces, mener regeringen ikke at burde stille midler til rådighed for familien Viking Kjeldsen i denne sag. Skulle kommissionens regler om fri rettergang vise sig utilfredsstillende i denne sag, kan det overvejes fra dansk side i Europarådet at rejse spørgsmålet om en forbedring af disse.

Ellen Strange Petersen: Jeg må takke ministeren for svaret, men ikke for indholdet af svaret, for jeg synes ikke, at det giver megen hjælp til løsningen af det problem, vi står over for her.

Her er en dansk familie, som føler sig klemt af dansk lovgivning — som synes, at vi er så frisindede her i landet, at det går ud over liberalismen, og at de simpelt hen ikke kan blive fri for dette frisind. Denne familie har så rejst sag ved Menneskerettighedskommissionen, og man anser den dér for så principiel, at man vil tage sagen.

Det er rigtigt, som ministeren svarer, at man har bevilget et beløb til sagens afholdelse. Men så vidt jeg har forstået ved at drøfte sagen med familien, er dette beløb nærmest at betragte som symbolsk. Det svarer i hvert fald slet ikke til de udgifter, familien er blevet stillet over for. Jeg ved ikke, om vanskelighederne ligger i, at de regler, man har lavet dernede i kommissionen, går ud fra, at man kan klare sig med lokal advokatbistand og derved skulle kunne undgå de store udgifter, der måtte være forbundet med at bruge en advokat herfra, som skal have sine opholdsudgifter dernede og rejsen frem og tilbage betalt. I hvert fald er der et svælg imellem de udgifter, familien kan få dækket dernedefra, og de udgifter, hele sagen må forventes at beløbe sig til. Derfor står familien nu over for

at skulle bestemme, om man skal opgive at føre sagen. Jeg synes, at den danske stat må have en forpligtelse til at hjælpe familien, selv om der ikke står i loven, at man skal gøre det.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg kan ikke være enig med fru Ellen Strange Petersen i, at de oplysninger, jeg har givet om reglerne om fri proces ved Menneskerettighedskommissionen, ikke er til megen hjælp, for jeg oplyste jo, at foruden samtlige direkte omkostninger er der regler om advokatsalærbetaling med 500 frcs. om dagen plus 300 frcs. om dagen for de dage, hvor der er mundtlig forhandling. Det er dog ikke så helt lidt. Jeg oplyste endvidere, at ingen andre lande yder hjælp ved de sager, der har været ført for kommissionen, efter de oplysninger, kommissionen har meddelt os. Jeg oplyste også, at der ikke tidligere har været vanskeligheder med at få sager ført og få kvalificeret advokatbistand til at få sagerne afgjort. Men dertil kommer det for mig helt afgørende, at vi simpelt hen ikke har hjemmel til at yde fri proces. Hvis fru Ellen Strange Petersen derfor vil forcere tanken, kan jeg kun give hende det råd at stille forslag om en ændring af lovgivningen. Jeg kan ikke love, at jeg selv vil tage noget initiativ.

Måske må jeg føje til, at foruden de beløb, der ydes efter reglerne om fri proces ved Menneskerettighedskommissionen, ved jeg — jeg tror, det har stået i pressen — at der ad privat vej er ydet et ikke helt ringe bidrag til familien Viking Kjeldsens procesførelse.

Ellen Strange Petersen: Jeg ved også, at der af en privat fond er bevilget 10.000 kr. til støtte. Det siger lidt om, hvor mange penge der er nødvendige for at føre en sådan sag.

Jeg vil meget gerne være med til at overveje, om det er påkrævet med en lovændring. Det vil jeg gerne undersøge nærmere, før jeg giver tilsagn om at stille et sådant forslag. Man må jo vide, hvad der ellers har været af sager af denne art.

Men jeg vil gerne spørge justitsministeren, om man, hvis man ikke kan bevilge penge, så i hvert fald kunne bistå familien med råd fra justitsministeriet på en eller anden facon og derigennem hjælpe. Jeg